

Literary Translation

সাহিত্যৰ অনুবাদ

প্ৰাঞ্জল প্ৰতিম বড়া
জীৱমণি নাথ
সম্পাদকদ্বয়

সাহিত্যৰ অনুবাদ

(এখন গ্ৰন্থ, ৰাষ্ট্ৰীয় আলোচনা চক্ৰৰ পত্ৰৰ আধাৰত)

LITERARY TRANSLATION

(A book based on the papers of National Seminar)

Organised by
Depts of Assamese and English.
J.H.N.S. College
in collaboration with
Sivasagar Zila Sahitya Sabha
7th and 8th June, 2013

সম্পাদক/Editor

প্ৰাঞ্জল প্ৰতিম বড়া
জীৰমণি নাথ

Pranjal Protim Borah
Jibamoni Nath

Editors' Say...

Literature is the mirror of society. It occupies a place of prestige. Literature has come out through language. Various languages have their individual literatures. It is certainly not at all possible for a person to know each and every language. Hence, we are in need of an art through which we can get taste of world literature, created in different languages and this art is none but the translation. Translation is the rendering of a literary work from one language into another. It is to find out of linguistic equivalents between the source language and the target language. It is jokingly said that translation, like woman is either beautiful or faithful, rarely both.

Translation is an art of communication from one language to another. It has been used as a method of teaching

and as a skill of teaching as well.

This book entitled 'Literary Translation (সাহিত্যৰ অনুবাদ)' is being published on the occasion of the UGC sponsored National Seminar on 'Literary Translation' on 7th & 8th June, 2013 at prestigious Jhanji Hemnath Sarma College. The book is an edited work of papers written by academicians and scholars from different educational institutions. The papers reflect their individual views and opinions about the said topic.

Hope, this proceeding book will provide a positive platform for researchers and academicians to give vent to their rich thoughts and ideas.

On behalf of the organizing committee, we offer our acknowledgement and thanks to UGC for sponsoring the two day national seminar. We take the opportunity to acknowledge our indebtedness for our esteemed collaborator, Sivasagar Zila Sahitya Sabha for their honest and sincere collaboration and cooperation. We acknowledge heartfelt gratitude and thanks to the honourable members of the review committee and editorial committee as well. We extend our special thanks to our respected and dear principal Dr. Manjit Gogoi for his healthy inspiration and support. We thank all those individuals who have directly or indirectly helped us in getting this book published.

At the end, we, the editors apologize for any errors which may have crept in knowingly or unknowingly in spite of our sincere and best efforts.

Pranjal Borth Borth

অধ্যক্ষৰ একলম...

শিৱসাগৰ আৰু যোৰহাট জিলাৰ জাঁজী অঞ্চলৰ ঐতিহাসিক জামুগুৰি চাপৰিত অৱস্থিত জাঁজী হেমনাথ শৰ্মা মহাবিদ্যালয় (পোনতে জাঁজী কলেজ) এক বৃহৎ গ্ৰাম্যাঞ্চলৰ উচ্চ শিক্ষাৰ একমাত্ৰ অনুষ্ঠান। ভাৰতৰ এজন প্ৰখ্যাত দাৰ্শনিক শিক্ষাবিদ আৰু ডিব্ৰুগড় হনুমান বস্ত্ৰ সূৰুজকমল কানৈ মহাবিদ্যালয়ৰ সেইসময়ৰ অধ্যক্ষ ড° যোগীৰাজ বসুৱে ১৯৬৪ চনৰ ২৫ জুলাই তাৰিখে এগছি বস্তি প্ৰজ্বলনেৰে শুভাৰম্ভ কৰা এই মহাবিদ্যালয়খনিয়ে গৌৰৱোজ্জ্বল ৪৯ টি বৰ্ষ অতিক্ৰমি এই বছৰৰ (২০১৩) ২৫ জুলাই পঞ্চাশ বছৰত ভৰি দিব। ইতিমধ্যে মহাবিদ্যালয়খনিত সোণালী জয়ন্তী বৰ্ষ পালনৰ পূৰ্ণ প্ৰস্তুতি চলাই থকা হৈছে। প্ৰতিষ্ঠাকালৰে পৰা সুদীৰ্ঘ পাঁচটা দশকত বিভিন্ন গুণী-জ্ঞানী ব্যক্তিৰ সৰল নেতৃত্বত মহাবিদ্যালয়খনিয়ে আন্তঃগাঠনিক আৰু বিদ্যায়তনিক উন্নতিৰ দিশত বাট বুলিবলৈ সক্ষম হৈছে তেখেতসকলৰ প্ৰতি আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা নিবেদিত্বে।

আৰম্ভণি বৰ্ষত কলা আৰু বাণিজ্য শাখা প্ৰবৰ্তন কৰি বৰ্তমানলৈকে এই দুয়োটা শাখাতে প্ৰাক স্নাতক আৰু স্নাতক শাখাত সৰ্বমুঠ ১০ টা বিভাগত সাধাৰণ আৰু মেজৰ পাঠ্যক্ৰমৰ শিক্ষা প্ৰদান কৰি অহা হৈছে। শিক্ষাৰ গুণগত দিশৰ ওপৰত সততে গুৰুত্ব প্ৰদান কৰি অহা মহাবিদ্যালয়খনিত ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অন্তৰ্গত স্নাতক পৰ্যায়ৰ পাঠ্যক্ৰমৰ উপৰিও কৃষকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়, ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ দূৰশিক্ষা সঞ্চালকৰ অধীনত কেইবাটাও বিভাগত স্নাতক আৰু স্নাতকোত্তৰ পাঠ্যক্ৰমত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে পাঠ গ্ৰহণ কৰি আছে। ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে বিগত বৰ্ষসমূহৰ চূড়ান্ত পৰীক্ষাত সন্তোষজনক ফলাফল দেখুৱাবলৈ সক্ষম হোৱাৰ সমান্তৰালভাৱে অন্যান্য আনুসঙ্গিক দিশ যেনে— খেলা-ধূলা আদিতো সুনাম কঢ়িয়াই আনিবলৈ সক্ষম হৈছে। সুখৰ বিষয় যে চলিত বৰ্ষত মহাবিদ্যালয়ে গান্ধী অধ্যয়ন কেন্দ্ৰ, শংকৰদেৱ অধ্যয়ন কেন্দ্ৰ আৰু সুকুমাৰ

কলা কেন্দ্ৰৰ বাবে বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অনুদান আয়োগৰ পৰা যাবতীয় অনুমোদন পোৱা হৈছে আৰু এই কেন্দ্ৰসমূহত বিভিন্ন পাঠ্যক্ৰম আৰু বিবিধ কাৰ্যসূচী সম্পাদন কৰাৰ দিহা কৰা হৈছে। সোণালী জয়ন্তী বৰ্ষৰ প্ৰাক্ক্ষণত মহাবিদ্যালয়খনৰ সৰ্বাংগীণ উন্নতিৰ ক্ষেত্ৰত আপোনালোক সদৌটিৰে পৰা মহাবিদ্যালয়ৰ পৰিয়ালৰ হৈ সু দিহা-পৰামৰ্শ কামনা কৰিলোঁ।

পূৰ্বৰে পৰা সাহিত্য অধ্যয়নত অনুবাদে এক বিশেষ গুৰুত্ব লাভ কৰি আহিছে। এক নিৰ্দিষ্ট ভাষাত ৰচিত কোনো সাহিত্যকৰ্মক ভিন্ন ভাষা-ভাষী মানুহৰ মাজলৈ নিয়াৰ ক্ষেত্ৰত অনুবাদেই হ'ল একমাত্ৰ আহিলা। আজিৰ সময়ত গোলকীকৰণৰ প্ৰভাৱত সমগ্ৰ বিশ্বখনেই এখন গাঁৱত পৰিণত হোৱাৰ ক্ষণত অনুবাদৰ গুৰুত্ব অধিক ৰূপে বিবেচিত হৈ আহিছে। বিভিন্ন ভাষাৰ, সংস্কৃতিৰ আৰ্থ-সামাজিক ৰাজনৈতিক ক্ষেত্ৰত সমগ্ৰ বিশ্বৰে বিভিন্ন জাতিসমূহৰ মাজত পাৰস্পৰিক নিৰ্ভৰশীলতা বাঢ়ি অহাৰ ক্ষণত পৰস্পৰ ভাৱ বিনিময়ৰ বাবে অনুবাদক অৱশ্যেই সকলোৱে গ্ৰহণ কৰিবলৈ বাধ্য হৈ আহিছে। এনেবোৰ বিষয়ৰ বিদ্যায়তনিক আলোচনা কৰিবৰ বাবেই জাঁজী হেমনাথ শৰ্মা মহাবিদ্যালয়ৰ অসমীয়া আৰু ইংৰাজী বিভাগে বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অনুদান আয়োগৰ অৰ্থ সাহায্যত 'সাহিত্যৰ অনুবাদ' শীৰ্ষক ৰাষ্ট্ৰীয় আলোচনাচক্ৰ আয়োজন কৰিছে। এই আপাহতে মই অৰ্থৰ অনুদান দিওঁতা U.G.C. (NERO) ৰ প্ৰতি কৃতজ্ঞতা আৰু আলোচনাচক্ৰ খনিত সহযোগিতা আগবঢ়োৱা শিৱসাগৰ জিলা সাহিত্য সভাৰ শলাগ ল'লোঁ।

এই আলোচনাচক্ৰৰ সঞ্চালক ভবানীকুমাৰ বৰুৱা, মুখ্য অতিথি মাননীয় অসম সাহিত্য সভাৰ সভাপতি ইমৰান শ্বাহদেৱ, সমল ব্যক্তি হিচাবে নিমন্ত্ৰণ জনাই অনা মণিপুৰ বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ইংৰাজী বিভাগৰ প্ৰাধ্যাপক বিশিষ্ট গৱেষক ড° ইৰম গম্ভীৰ সিং, ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অসমীয়া বিভাগৰ লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱা আসনৰ প্ৰাধ্যাপক তথা সাহিত্য অকাডেমীৰ ড° কৰবী ডেকা হাজৰিকা, তেজপুৰ বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ইংৰাজী বিভাগৰ প্ৰাধ্যাপক বিশিষ্ট সাহিত্যিক ড° মদন শৰ্মা, বিশিষ্ট সাহিত্যিক ড° শান্তনু তামূলী, শ্ৰীযুত অৰিন্দম বৰকটকী, শ্ৰীযুত হিম্মাল কুমাৰ পাঠক প্ৰমুখ্যে অংশগ্ৰহণকাৰী বিভিন্ন কলেজ বিশ্ববিদ্যালয়ৰ শিক্ষক, গৱেষক, ছাত্ৰ-ছাত্ৰী তথা উপস্থিত সুধীজনক এই আলোচনাচক্ৰলৈ স্বাগতম জনাইছোঁ। আশাকৰোঁ আপোনালোকৰ বিদ্যায়তনিক আলোচনাই আলোচিত বিষয়টোৰ এক নিৰ্দিষ্ট দিক্ দৰ্শন কৰিবলৈ সক্ষম হ'ব। পৰিশেষত উপস্থিত সদৌটিৰে প্ৰতি পুনৰ কৃতজ্ঞতা জনাই অধ্যক্ষৰ একাষাৰ সামৰণি মাৰিলোঁ।

ড° মানজিত গগৈ

অধ্যক্ষ

জাঁজী হেমনাথ শৰ্মা মহাবিদ্যালয়

সূচীপত্ৰ

❖ TRANSLATION OR TRANS-CREATION.....	1
❖ সাহিত্যৰ অনুবাদৰ ক্ষেত্ৰত সন্মুখীন হোৱা ভাষাগত সমস্যাৰলী.....	6
❖ Myth, History and Psychotic Turbulence.....	14
❖ মধ্যযুগৰ অসমীয়া সাহিত্যত অনুবাদৰ পৰম্পৰা	24
❖ The Outcry for Change.....	27
❖ 'অনুবাদ' আলোচনী : এটি পৰিচয়াত্মক আলোচনা	32
❖ Thomas Hardy's Far from.....	43
❖ জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালাৰ “কাৰেঙৰ লিগিৰী”.....	50
❖ Literary Translation (Assamese to English).....	61
❖ অসমীয়া সাহিত্যত অনুবাদ আৰু বসুন্ধৰা শইকীয়াৰ অনুবাদ	69
❖ অনুবাদত শৈলী সমস্যা : এক অধ্যয়ন	78
❖ শঙ্কৰদেৱৰ অনুবাদ ৰীতি.....	85
❖ A glimpse into the world of translation.....	96
❖ সাহিত্যৰ অনুবাদ আৰু অসমীয়া অনুবাদ	101
❖ সাধুকথাৰ অনুবাদ : বেজবৰুৱাৰ 'বুঢ়ী আইৰ সাধু'.....	109
❖ সৃষ্টিশীল সাহিত্যৰ অনুবাদ : সমস্যা আৰু সমাধান.....	118

❖ চতুর্দশ শতিকাৰ পৰা অষ্টাদশ শতিকাৰ অসমীয়া অনুবাদ.....	125
❖ তুলনামূলক সাহিত্যত অনুবাদৰ গুৰুত্ব.....	133
❖ তুলনামূলক সাহিত্যত অনুবাদৰ ভূমিকা	139
❖ Problems and Prospects of Translation.....	147
❖ অসমীয়া অনুবাদ সাহিত্যৰ দৃষ্টিৰে ওড়ীয়া উপন্যাস.....	152
❖ তুলনামূলক সাহিত্যত অনুবাদৰ ভূমিকা.....	159
❖ Domestication of the Foreign Text.....	163
❖ মহাকবি কালিদাসৰ 'অভিজ্ঞান-শকুন্তলম্' নাটকৰ অনূদিত ৰূপ.....	168
❖ তাৰাশংকৰ বন্দোপাধ্যায়ৰ 'তাৰিণীঘাট্টে' গল্পৰ অসমীয়া অনুবাদ	176
❖ তুলনামূলক সাহিত্যত অনুবাদৰ ভূমিকা	183
❖ Jogesh Das' Novel 'Dawar Aru Nai':.....	188
❖ 'ময়লা আঁচল'ত গ্ৰাম্যজীৱনৰ বহুৰঙী চিত্ৰ : এটি আলোচনা	192
❖ গোলকীকৰণ আৰু অনুবাদ	196
❖ সাহিত্যৰ অনুবাদৰ ব্যৱহাৰিক দিশ আৰু ইয়াৰ সমস্যাৱলী	203
❖ A Critical Analysis of the play of Translation.....	209
❖ পাৰ্ল এচ বাকৰ 'দ্য গুড আৰ্থ'ৰ অসমীয়া অনুবাদ : এক মূল্যায়ন.....	212
❖ TRANSLATION IN THE ERA	219
❖ অনুবাদ সাহিত্য প্ৰসঙ্গত এক বিশ্লেষণ.....	226
❖ Translation of Plays: A Study with	234
❖ তুলনামূলক সাহিত্যৰ ক্ষেত্ৰত অনুবাদৰ ভূমিকা.....	240
❖ A Glimpse of the Cultural Turn in Translation.....	244
❖ লোকসাহিত্যৰ উপাদান সন্নিবিষ্ট সাহিত্যৰ অনুবাদৰ সমস্যা.....	249
❖ MODERNIZATION OF FOLKTALES.....	253
❖ অনূদিত 'গো-দান'ত প্ৰতিফলিত গ্ৰাম্য জীৱন.....	258
❖ On the Explication of Often-Encountered.....	263
❖ "তুলনামূলক সাহিত্যত অনুবাদৰ ভূমিকা"- এটি আলোচনা	268

❖ সৃষ্টিশীল সাহিত্য হিচাপে কবিতা অনুবাদৰ : এক আলোচনা	271
❖ অনুবাদ কলা আৰু তুলনামূলক সাহিত্য	277
❖ KEDARNATH SINGH'S "SAN '47	282
❖ গান্ধীজীৰ আত্মজীৱনী : <i>My Experiments With Truth</i>	288
❖ মাধৱ কন্দলিৰ অনুবাদবীতি.....	292
❖ Globalization and its Impact on Translation	299
❖ অসমীয়া অনুবাদ উপন্যাস : এটি আলোচনা	306
❖ “ওমৰৰ সুৰ” ওমৰ খায়ামৰ ৰুবাইয়তৰ অনুবাদ.....	312
❖ অসমীয়া ভাষালৈ বিজ্ঞাপন অনুবাদৰ গতি-প্ৰকৃতি : এটি অধ্যয়ন	318
❖ Trauma and Scriptotherapy in.....	322
❖ বাংলা উপন্যাস ‘পদ্মা নদীৰ মৰি’ অসমীয়া অনুবাদ.....	326
❖ তুলনামূলক সাহিত্যৰ উদ্দেশ্য সাধনত অনুবাদৰ ভূমিকা	329
❖ Sense-for-Sense Translation of Poetry.....	334
❖ ‘নামঘোষা’ৰ ইংৰাজী অনুবাদঃ এটি পৰিচয়াত্মক টোকা	339
❖ Ethics and Ideology in Translation.....	350